

מי מביא את הפרנסה?

הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל

ראש כולל התאנח באזני מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, כי מאד קשה לו להחזיק תקציבית את 120 האברכים שיש לו בכולל, עד כדי כך ששוקל ברצינות לסגור את הכולל.

החזיק ר' אהרן-לייב את ידיו ועודדו בחום כדרכו, וברכו לסייעתא דשמיא, ואף אמר לו: "תוסיף עוד 20 אברכים וה' יהיה בעזרך!"... לאחר כחצי שנה, נכנס שוב ר' אהרן-לייב התעניין: "כמה אברכים יש לך?" קרוב למאתיים אברכים... "כיצד אתה מסתדר עם השגת הכספים?" - שאל. הוא השיב בשמחה ובסיפוק רב, וסיפר כי ב"ה אחרי הביקור האחרון כאן, הוקל לו, ונראה לו כי הצליח להתבסס ולעמוד על הרגליים. ר' אהרן-לייב שמח אתו יחד. "ברוך ה'!". לפני שיצא שאל: "מה דעתו של ראש הישיבה, האם כדאי לי להוסיף עוד אברכים?". "לא, לא! אל תוסיף! וגם המאתיים הללו בסכנה...!". תמה ראש הכולל: "למדנו רבינו, לפני כחצי שנה כאשר התאוננתי שאיני יכול להחזיק את האברכים, ראש הישיבה יעץ להוסיף עשרים אברכים, ועכשיו כשב"ה התבססתי, ראש הישיבה אומר לי לא להוסיף ואף המאתיים בסכנה, מה הטעם?" "פשוט מאד!", הבהיר לו: "בעבר הרגשת שאינך יכול להחזיקם, היה ברור לך שאתה נתלה אך ורק בהקב"ה, לכן יכולת להוסיף עוד אברכים, כי להקב"ה לא חסר כסף במחסנים שלו, אבל כעת סיפרת שכבר התבססת, והיה נשמע בקולך כי נכנסה בלבך תחושת הקלה - שהנך מסתדר לבד, כיון שכך אתה כבר בסכנה גם על האברכים הקיימים..."

***

שני גבירים נכבדים מאד, סייעו רבות לכוללים בארץ ישראל, ובשמחת טוב ליבם ורחמיהם על האברכים ועל ראשי הכוללים, שמתייגעים מאד להשיג תקציבים, הגיעו במיוחד לארץ ישראל לגדול הדור ('האדריכל' של רשתות הכוללים), כדי להביע את דעתם ולדון איתו יחד בעתיד, כיצד להתנהל מול האברכים: איך לפרנס אותם, מה לתת להם וכמה, ובעיקר, עד כמה אפשר לקחת סיכונים בקבלת אברכים לכוללים, ועוד עצות טובות לפרטי פרטים. הצעותיהם נבעו מלב טוב באמת ונדיבות, חלילה לא מרוע!

ר' אהרן-לייב קיבל אותם בחביבות שמע את דבריהם, ונתן להם להבין כי לא הוא האדריכל של העולם ולא האדריכל של הכוללים.

הוא פנה אל אחד מהם, בשאלה לא צפויה: "האם ערכת פעם סעודה לאלף איש?" "כן, עשיתי חתונה גדולה לבתי שתח"מ" "האם אתה יכול לעשות סעודה גם לחמשת אלפי איש?" הגביר לא הבין מדוע נשאל שאלות משונות, אך השיב: "זה לא כל כך פשוט להגיש אוכל לאלפי איש, יש צורך ב'חברת הפקות' מיוחדת, אבל זה אפשרי, כי עם כסף אפשר הכל..."

ר' אהרן-לייב חייך ושאל: "ולעשרת אלפי איש, עשית פעם סעודה?" - "לא, זה מורכב וקשה מאד לשנע את האוכל, לתכנן, לבשל, לערוך ולהגיש איש לפי אכלו. אבל זה אפשרי איך שהוא באופן חד פעמי..."

"ולחמישים אלף איש?" - "זה לא בממדים שלי בכלל, אבל יש אנשים שמסוגלים לכך, אולי ראשי ממשלות ומלכים, שיש להם את האפשרות ואת הכלים לכך, את האנשים ואת השלטון ואת הכסף..."

"וסעודה למאתיים אלף איש?" - "לא נראה לי שהיה פעם כזה אירוע, שארגנו ארוחת ערב למאות אלפי איש..."

"ולחמש מאות אלף איש, חצי מיליון?" - "נראה לי שזה בלתי אפשרי, לעבור כזה יום בשלום, מכמה בחינות, זה אפילו מסוכן וגם האוכל יתקלקל ולא יהיה טרי, זה גם עולה הון תועפות. אבל אני לא מבין מדוע הרב שואל אותי כאלו שאלות?"

ואז תפס ר' אהרן-לייב את ידו ואמר בהתרגשות רבה: "הקב"ה מגיש ארוחת בוקר וארוחת ערב, מידי יום ביומו, לא באופן חד פעמי, לא לחצי מיליון איש אלא לשבע מיליארד בני אדם. יש מי שאוכל אורז, ויש מי שאוכל לחם או בשר, אבל כולם אוכלים וסועדים. אם כן, הדעת נותנת שאנחנו שלא יכולים להאכיל אפילו כמה אלפי בני אדם, שלא נתערב לסייע לו כיצד לפרנס אותם."

"בסופו של יום לכולם יהיה אוכל, גם לאברכים! אנחנו הקטנים לא יכולים לתת עצות בדברים שאין לנו כל מושג בהם, נשאר לו את ניהול פרנסת העולם. כפי שעושה מאז ומתמיד, מוטל עלינו לעשות את מחויבותנו בלבד, ותו לא, והוא כבר יעשה את שלו, כי מלוא כל הארץ כבודו וחכמתו..."

ראשי הכוללים היוצאים להתרים לטובת עולם התורה, אינם חושבים שהם מאכילים את האברכים, ואינם מתיימרים לנהל את העולם, הם עושים את מצוותם מתוך קושי, ורק מתוך קושי ויגיעה, וה' יתברך המפרנס את כל העולם, נותן לאברכים את הסייעתא דשמיא דרכם, והפרנסה מגיעה בניסי ניסים, לא בגבורת איש, לא בידי בשר ודם אלא מידו הפתוחה הקדושה והרחבה.

לעילוי נשמת
הרב אלטר אהרן יצחק
הרשקוביץ זצ"ל
י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוין לשבת
200 ₪ בלבד
בנק דיסקונט סניף 56
השבון 61135
ע"ש: SHCH office
אסמכתא למייל:
Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, חדרה, נתניה,
בני ברק, פתח תקווה, רחובות,
מודיעין עילית ואחיסמך

הרב ויסבורד הדגיש: "ר' אהרן-לייב חלילה, לא זלזל בגבירים, אלא כיבד אותם! עשרות מכתבים יש בידי 'ראשי רשתות הכוללים' שליט"א, שמוכח בהם כיבד באמת כיבד והעריך, אבל לא העריך את הכסף, אמנם אותם העריך אבל לא העריך את הכסף שלהם. 'רבי מכבד עשירים', לא מכבד את הכסף!". תמיד היה חכימא דיהודאי, מטיל דופי בכל עניין של 'גשמיות', ובעת שישב עם גבירים, אף הטיל דופי בערך לכסף ולעשירות. הוא לא לעג להם חלילה, אלא אמר דברים מתוקים מעמקי לבבו הטהור! ומתוך חביבות, והיה מחזק אותם ברוחניות.

איזה אות, אין בברכת המזון?

הרב יהודה רובן שליט"א

ברכת המזון הינה ביסודה הודיה למי שהמציא לנו את המזון, הכרת תודה על הארץ, על הברית ועל התורה. תודה לבורא המאפשר לנו להמשיך את חיינו ומעניק לנו שפע רב מידו הברוכה. אנו מודים על הטוב ועל החסד, על המגוון הגדול של המזונות, על האפשרות לאכול ועל היכולת לכלכל את בני ביתנו. בציווי התורה (דברים ח', י'): "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוך על הארץ הטובה אשר נתן לך", כלולה הבעת תודה שעל כל באי עולם לאומרה, למי שהכל שלו ושמידו הפתוחה והרחבה הוא מעניק ברכה ליצוריו. היפוכה של הכרת טובה היא המידה השלילית של כפיות טובה. משה רבנו וכל נביאי ישראל אחרי, ראו במידה זו את שורש הרע בהנהגת היחיד והציבור. הנביא אומר בראשית תוכחתו (ישעיהו א', ב'): "בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי". תכונה זו מדרדרת את האדם לדיוטא תחתונה, ששאר בעלי חיים אינם יורדים אליה: "ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו", ולעומתם: "ישראל לא ידע, עמי לא התבונן" (שם ג').

ברכת המזון נאמרת לאחר אכילת פת. מן התורה הציווי לברך קיים רק כאשר האדם אכל לשובע, אולם חכמים קבעו לברך אפילו על אכילה שאין בה כדי שביעה.

ברכת המזון מורכבת מארבע ברכות. שלוש הברכות הראשונות הן מן התורה. את הברכה הרביעית הוסיפו חכמים אחרי חורבן העיר ביתר.

הברכה הראשונה, ברכת הזן, כוללת הבעת תודה לה', על שהוא מעניק לנו בחסדו את המזון. ברכה זו נתקנה על ידי משה רבנו בשעה שה' הוריד מן במדבר לבני ישראל.

הברכה השנייה, ברכת הארץ, פותחת בנוסח: "נודה לך ה' אלקינו וכו'". בברכה זו מצויה הודיה לה' שהנחיל לנו את הארץ, הוציאנו ממצרים ונתן לנו את התורה. ברכה זו נתקנה על ידי יהושע בן נון בשעה שנכנסו בני ישראל לארץ.

הברכה השלישית, ברכת בונה ירושלים, פותחת במלים: "רחם (נא) ה' אלקינו וכו'". כלולה בה תפלה לה' שירחם על עמו ישראל, על ירושלים ועל בית המקדש ושיבנה במהרה את ירושלים. ברכה זו נתקנה על ידי דוד ושלמה בשעה שנכבשה ירושלים ונבנה בה בית המקדש.

בברכה הרביעית, ברכת הטוב והמטיב, מצויה הודיה לה' על הטוב שגמלנו, וכן תפילה לה' שימשיך להעניק לנו מטובו. ברכה זו נתקנה לאחר שהרוגי העיר ביתר ניתנו לקבורה, שנים לאחר מרד בר כוכבא.

לאחר ארבע הברכות, אנו מוסיפים משאלות לב הנוגעות לפרט ולכלל, הן במישור הגשמי והן במישור הרוחני. בסיומן מבקשים אנו להתברך: "כמו שהתברכו אבותינו אברהם, יצחק ויעקב בכל, מכל כל". יש בכך תזכורת לשלושת האבות שנתברכו במילה "כל". אצל אברהם אבינו נאמר: "וה' ברך את אברהם בכל" (בראשית כ"ד, א'). יצחק אבינו אומר לבנו: "ואוכל מכל" (שם כ"ז, ל"ג), ואילו יעקב אבינו מתבטא: "כי חנני אלקים וכי יש לי כל" (שם ל"ג, י"א). כל אחד מהאבות חש שקיבל מאת הבורא את כל מה שהוא צריך. התכונה המשותפת לאבות היא שהם הסתפקו במתת הבורא.

ברכת המזון מסתיימת בברכת השלום: "עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו, ועל כל ישראל". הפסוק החותם הוא: "ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום". ברכת השלום כוללת את כל הברכות כולן.

החייב להודות לה' ולברכו על הטובה שהוא מרעיף עלינו, קיימת לגבי כל מאכל וכל משקה. לאחר אכילת אחד משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל - חיטה, שעורה, גפן, תאנה, רימון, זית ותמר - מברכים "ברכה אחת מעין שלוש". ברכה זו היא קיצור של שלוש הברכות הראשונות שבברכת המזון. מברכים "על המחיה" - על מיני מזונות (עוגות), "על הגפן" - על היין, "על העץ ועל פרי העץ" - על פירות משבעת המינים. על מאכלים ומשקאות אחרים מברכים לאחר האכילה או השתייה: "ברוך... בורא נפשות רבות וחסרונן, על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי, ברוך חי העולמים".

עולמנו נוצר על ידי הבורא באופן שבתשתיתו מונחים החסד והעזרה ההדדית. חישוב קל מגלה רשימה ארוכה של אנשים שצריכים לעמוד ולטרוח כדי שנוכל להנות מפרוסת לחם. ברשימה זו מופיעים החקלאים, המשווקים, האופים, האורזים, המחסנאים, המובילים ועוד. למעשה, לא רק אלו. האנשים שהזכרו ברשימה זקוקים למכונות שונות, ואם כן, יש להוסיף לרשימתנו גם את יצרני המכונות, את מפעיליהן, את המתחזקים ואת המתקנים אותן, את ספקי הדלק ועוד. על אלו יש להוסיף את כל האנשים שלימדו והדריכו את החקלאים, האופים, המשווקים, המחסנאים והנהגים, כדי שהללו יהיו בקיאים במלאכתם. כך מתארכת הרשימה, וכל זאת, כאשר מדובר רק בפת לחם. עתה צא וחשוב, לכמה פריטים נזקק האדם במשך כל ימי חייו, ותמצא שרשימת האנשים המסייעים לו, ושאלמלא הם, חייו כמעט לא היו חיים, היא אינסופית ממש.

אילו היה האדם בעל נפש, היה חייב להכיר טובה לכל אותם רבבות. אמנם זוהי פרנסתם ומלאכתם, אך מכל מקום הם מקילים את חייו ומנעימים אותם, ועל כך מגיעה להם תודה.

יתרה מזו, חיובנו להכיר טובה אינו מצטמצם לאנשים בלבד. חיוב זה מקיף אפילו את הדומם. אמנם הדומם אינו פועל מאומה, ורק האדם משתמש בו לצרכיו, אך למרות זאת, לימדה אותנו התורה להוקירו.

כל ימיו מקבל האדם טובות מהקב"ה. איבריו המשוכללים פועלים כהלכה, האוויר מסופק לנשימתו ללא הרף, האור לעיניו והמזון למאכלו מוענקים לו תדיר. כל אלו מחייבים מסכת ארוכה של הודיה כלפי שמים, כפי שאמר דוד המלך, נעים

זמירות ישראל: "ברכי נפשי את ה', ואל תשכחי כל גמוליו" (תהלים ק"ג, ב').
 התשתית של חברה מתוקנת היא ההענקה, גמילות החסד מחד גיסא והכרת טובה כלפי עושה החסד, מאידך גיסא. יסודות איתנים אלו בונים חברה נאמנה וערכית, חברה לשם שמים.

נסיים בסיפור של יהודי מבוגר, שבכל התנהלותו התנהג בצורה די פשוטה, אולם כשהגיע לברכת המזון, הוא בירך כאחד מחסידי עליון, בצורה שלא תאמה כלל את הנהגות חייו: "הייתי ילד כבן שנים עשרה בחדר בפולניה. יום אחד בא לחזק אותנו הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין, מייסד הדף היומי, וכך הוא אמר לנו: "ילדים יקרים, האם אתם יודעים איזו אות אינה מופיעה בברכת המזון?"
 התשובה היא שהאות פ"א סופית (ף) אינה מופיעה בברכת המזון, לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, לא שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא קצף, ומזונותיו מצויים לו ברווח ובכבוד כל ימיו.
 הרב אמר לנו שכל ילד יקבל על עצמו בקבלה חזקה לברך את ברכת המזון בכוונה. תראו מה אתם מרוויחים, שלא תהינה צרות בחייכם, וגם פרנסה ברווח תהיה לכם כל החיים.

עברו שנים. יום אחד מצאתי את עצמי ניצב בשערי אשוויץ, במסדר הידוע לצד ימין ושמאל... מול הצורך הנאצי ימ"ש. לפתע נזכרתי באותה שיחה של הרב, ואמרתי לעצמי: הגיע הזמן של פירעון ההבטחה.

וכך מצאתי את עצמי מתפלל לבורא עולם: "ריבוננו של עולם, יש לי הבטחה שמי שמברך ברכת המזון בכוונה, לא יהיו לו צרות, ופה באושוויץ אני מתחנן לפניך ריבוננו של עולם, הצל נא אותי מכל צרה וצוקה".

תוך כדי תפילה מראים לי עם האצבע לצד ימין. לאחר מכן הכריזו שכל אחד צריך לומר בפני הקצין באיזה תחום הוא מומחה, כדי לשבץ אותו בעבודה. וכך בעמדי בתור, נשאתי תפילה נרגשת לבורא העולם: "ריבוננו של עולם, יש לי הבטחה שלא יחסר מזוני, ואני צריך לאכול כאן באושוויץ".

תוך כדי תפילה, זה שעמד מאחורי בתור, לוחש לי: "תאמר לקצין שאתה טבח, ואני העוזר שלך".
 "כך מצאתי את עצמי כטבח במטבח של אשוויץ, בשעה שהאחרים במקו ברעב, אני הייתי במטבח. ראיתי בחוש שההבטחה התקיימה גם בתוך התופת של אושוויץ הנאצית..."

ברכת ה' היא תעשיר

הרב אליהו רוסתמי שליט"א

בבית הכנסת של החפץ חיים הגיע יהודי שפתח שולחן ומכר ספרי קודש, תהלים ומזוזות, וגם כל מיני ספרי קריאה שחלקם היו ספרי מינות ותועבה. החפץ חיים עבר על ידו והנה צדה עינו את הספרים המקולקלים.

בעירו של החפץ חיים היה קר מאוד והיה שם תנור גדול מוסק בעצים, והחפץ חיים לקח את כל החבילה של ספרי המינות, ואמר לשם יחוד קודשא בריך הוא וכו' הריני בא לקיים מצות עשה של "ובערת הרע מקרבך" וזרק את הכל לתנור.
 המוכר צעק על החפץ חיים "מה אתה עושה כבוד הרב, זה הפרנסה שלי, הרווח שלי זה מהספרים האלו", אמר לו החפץ חיים "איך אתה מעיז

להתפרנס מתועבות של הסטרא אחרא", אמר לו המוכר "מה אני יעשה, אין לי עבודה".
 אמר לו החפץ חיים "אין בעיה, תפנה אלי ואני יש לי קשרים ואמצא לך עבודה". אבל אסור לסחור בדברים אסורים בשביל פרנסה. תבוא אלי מחר בשמונה בבוקר ואדאג לך לעבודה טובה". למחרת הגיע היהודי ומצפה לסידור עבודה.

אמר לו החפץ חיים, "אתמול בלילה דיברתי עם הכומר ואמר לי שעד הערב נקבל תשובה לעבודה בשבילך".

היהודי תמה "כומר, איזה כומר, מה הקשר לכומר". אמר לו החפץ חיים שבכנסיה יש אחד שמנגן בפעמון חמש פעמים ביום והוא מת, ומחפשים מחליף, ויש תנאים טובים, החזקת רכב, אשל, ביגוד, ביטוח מנהלים, הבראה, ומקבלים משכורת שמנה". אמר לו היהודי, "כבוד הרב, זה רציני, מצאת לי עבודה בכנסיה של גוים לעבודה זרה?"

אמר לו הרב "למה אתה נבהל, תדע לך שלנגן בפעמון בכנסיה עדיף מאשר למכור את הספרים המקולקלים. כי בפעמון שתצלצל אף יהודי לא יבוא לכנסיה, רק הגוים יגיעו, אבל בספרים שאתה מוכר אתה מחטיא את היהודים". הרחמן הוא יפרנסנו בהיתר ולא באיסור! וברכת ה' היא תעשיר.

אם בונים ישוב חדש ויש שם נוף "פסטוראלי", ומוכרים דירות בזול וכל הגשמיות בשפע, אבל רק רגע, האם יש שם בית מדרש ובית כנסת, תלמוד תורה ומקוה טהרה. ואומרים שם היזמים שעדיין אין, מתי יהיה, לא ידוע, בינתיים אתה יכול להצטרף למנין בלול התרנגולים, או במשק האווזים וההודו. האם מישוהו ילך לגור שם? חלילה וחס, אסור לגור במקום שאין תורה.

אומר בורא עולם, כל מקום שאתה רוצה לגור, אז לפני הפסטוראליה וכיווני האויר, תבדוק אם יש שם רוחניות, אם תדאג שתהיה רוחניות אז הפרנסה וכל הגשמיות יגיעו ממי שאמר והיה העולם.

זה מה שמלמדת התורה, "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא", שם הם קרובים להתקלקל. ולכן "ויסב אלקים את העם דרך המדבר", ואומר אלקים אפילו שזה יעלה לי בעמוד אש וענן, בבארה של מרים במן ובשלי וקריעת ים סוף, אני מוכן לעשות את כל הניסים, ובלבד שהבנים שלי יהיו בחממה של רוחניות. צריך לדעת, איפה שיש תורה ורוחניות יש שפע גשמיות.

פרנסה - חיזוק האמונה

הרב יעקב ישראל לוגאסי שליט"א

ניסיון העושר קשה מניסיון העני, אומרים חז"ל. המעלה הגדולה ביותר המקרבת את האדם לבוראו הלא היא לב נשבר, וכנאמר: "קרוב ה' לנשברי-לב". וכמה רחוק העשיר ובעל עסק משברון לב. ולעומתו כמה קרוב העני, או היורד מנכסיו ללב נשבר. כל עזותו וגאותו נדעכת, ונעשה אהוב לה'.
 כמובן, כל זה אם יודע הוא לנצל את משברו לטובה, ולא לבעוט בייסוריו.

ובפרט כמו כן, יש כאן כפרת עוונות התלויה בייסורים באפן הנעלה ביותר, שהרי אומרים חז"ל (שמ"ר, לא, יא) כל הייסורים בכף מאזנים אחת, והעני בכף שניה, מכריע את כולם. אם כן, בזה מזדכך ומתנקה מעוונותיו. זמנו יותר מאפשר לו לעסוק בתורה, לעסוק במצוות, ולמלא חובתו בעולמו, מה שאין כן העשיר והמרבה בעסקים, אובד הוא אחר ממונו.

ולגבי שפלותו בעיני בני אדם, בעקבות עונו או ירידתו מנכסיו, שלא מה שבני אדם מחשיבים, כן היא מידת חשיבות אצל הקדוש-ברוך-הוא, ואם בני אדם מחשיבים את העשיר ומבזים את העני, אצל הקדוש-ברוך-הוא זהו בדיק להפך.

ואף אדם שנהג יפה בצדקות וחסידות בזמן עושרו, אל יצטער כשנטל ממנו עושרו, והוא על פי מה שאמר ה"חפץ חיים", שכשסטודנט משתלם במקצוע מיסים, עובר ללמוד עוד מקצוע, ואם השתלמת אתה ועמדת בניסיונות העשירות, רוצה הקדוש-ברוך-הוא להשלימך בעמידה בניסיון העני, כדי שתהא מושלם בכל סוגי הניסיונות, והכל תלוי בגלגוליו ובתקוני נפשו של האדם. והחי באמונה ובטחון, ויודע שה' מנהיגו ואין שום טבע ומקרה בעולם, אין מאשר כמוהו.

ובפרט בסוף הימים, מובא על כך בתקוני זהר שעתידין ישראל לעשות תשובה בסוף הימים, והקב"ה ימיר להם את עונש המיתה המגיע להם מחמת עוונותיהם בעונש העני ובכך ינצלו ממוות ומייסורי גוף ונפש אחרים.

פעם האריך הסבא מקלם, בתפלת שמונה עשרה, ובינתיים בא אחד שהיה צריך לו. האיש חכיה עד בוש והלך לו, ואחרי שסיים הסבא מקלם את תפילתו, ספרו לו על האיש. ענה במנוחה ואמר: אם הוא צריך לי-הלא יבוא בחזרה, ואם נאמר שלטובתי הוא בא, אז גם אינני מצטער. כי ממה נפשך: אם טובה זו אמיתית היא ונגזרה עלי, הרי היא לא תמנע ממני בין כך ובין כך, וההוא שהלך ולא הייתה לו סבלנות לחכות, סימן שאין זה לטובתי האמיתית.

מאמינים בניסים

הרב בן ציון נורדמן שליט"א

ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים... וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים. טו, ל-לא.

נעמוד כעת על נקודה פלאית שאנו מוצאים בקריעת ים סוף, כלל ישראל עומדים על שפת הים במצב בלתי אפשרי בעליל, הים מצד אחד – המצרים רודפים מצד שני, מסביב מדבר אימתני. המצב נראה אבוד לחלוטין! מה עושים יהודים במצב קשה? זועקים אל השם! מתפללים מכל הלב. והנה, תגובה "מפתיעה" מקבל משה מאת הבורא, "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו". ומפרש רש"י: משה היה עומד ומתפלל, אמר לו הקב"ה לא עתה להאריך בתפלה שישראל נתונין בצרה. ולכאורה, אין זה מובן. וכי מה על יהודי לעשות בעת צרה, אם לא לזעוק אל השם? מדוע אומר להם הקב"ה "מה תצעק אלי"?

יתכן שהתשובה שנאמרה כאן היא עיקרון יסודי – גם בשבילנו – לפעמים בשעת צרה, מעבר לתפילה ולזעקה, יש להעפיל אל השלב הבא; לצפות לישועה ולחכות לנס! להאמין באמונה פשוטה כי הבורא יתברך כל יכול, אם אנחנו נבטח בו ונשליך עליו את כל ייבנו, הישועה כבר מזומנת לבוא, הנס כבר יתרחש, כאן ועכשיו!

ואכן, זה מה שקרה בשעתו, נחשון בן עמינדב היה הראשון שקפץ לים סוף עוד טרם נבקע לשניים,

ובכך הוכיח אמונה ברורה ומוחשית והפך להיות סמל לאמונה מתוך מסירות נפש.

חשבתי לעצמי, באירת הימים, עם ישראל זקוק לניסים ולישועה, ובמצב הנוכחי גם התפילות אינם מתקיימות כסדרן כבימים כתיקונם, אז מה באמת נדרש מאיתנו בשעה שכזו?

התשובה היא דומה: מעבר לתפילות שבודאי עלינו לשאת מכל ליבנו לישועת הכלל והפרט, על אחינו בני ישראל השרויים בצער, מי בחולי, מי בפחד, מי בבידוד. מעל הכל עלינו לבטוח בהשם, ולצפות לניסים!

כאז גם היום אנו בני ישראל מאמינים בני מאמינים, מאמינים בהשם שיעשה לנו ניסים ונפלאות, כדברי הפסוק: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". מזל טוב להר"ר בן ציון נורדמן שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו.

תפילת האמונה

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת (שמות טו, א).

הרבה ניסים ומאורעות קרו לעם ישראל, אבל מעטים מתוכם זכו להיקבע לדורות ולהיחקק בסידור התפילות. באופן כללי כמעט אין אנו מזכירים בתפילה פסוקים מן התורה, מלבד קריאת שמע וברכותיה.

אך מאורע אחד יוצא דופן, ונקבע כחלק מתפילות החובה שבכל יום – השירה שאמרו ישראל על שפת הים.

קריעת ים סוף היה מאורע שהרטיט את לב כולם – עם ישראל עומדים על שפת הים ואין להם שום מוצא. הם הגיעו למצב נורא, עד שהכריזו: "נתנה ראש ונשובה מצרימה" (במדבר יד, ד).

והנה – נקרע הים לגזרים, וישראל עברו בו. "כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף" (שמות יב, לז) עוברים בתוך הים ביבשה. הם רואים את מצרים מת על שפת הים, את היד הגדולה המחוללת ניסים בלי הפסק, ומיד, "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (שמות יד, לא).

או א פצחו כולם בשירה שבקעה מתוך נשמתם, כמין הימנון. איש מעולם לא למד אותו, ואף על פי כן כולם שרו את אותם מילים. הנשמה כבר יודעת לבד מה לומר. היא רגישה ומסוגלת לקלוט ולבטא את הדברים טוב מכולם, ואומנם אלו הן המילים הנכונות, שבאמצעותן אפשר לבטא את גדלות הבורא יתברך.

יתכן, שזוהי כוונת רבותינו בדבריהם, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הנביא במעשה מרכבה (ילקוט שמעוני שמות טו, רמז רמד): יחזקאל בן בוזי מתאר לנו את הדמות שראה במעשה המרכבה, והנה בקריעת ים סוף אפילו השפחה [על הים] ראתה זאת. כולם זכו לראות את המחזה המופלא הזה שאין כדוגמתו, ולא היה כמוהו יותר, מלבד קבלת התורה, שהיה גם הוא מחזה מופלא ביותר.

את השירה שאמרו ישראל על הים ראו רבותינו לקבוע כחלק מתפילות החובה שלנו בכל יום – "ויושע ה' ביום ההוא... וירא ישראל את היד הגדולה" (שמות יד, ל-לא).

סוף זמן קידוש לבנה:

"וא"ר אחא בר חנינא א"ר אסי א"ר יוחנן:

כל המברך על החדש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה" {סנהדרין מב ע"א}

ליל שלישי ט"ז שבט, בשעה 2:03